

(Фајненшел тајмс, 20.11.2009)

У међународној политици се налазе четири до пет леопарда, различите врсте змија, шачица мајмуна – а по тлу џунгле је сијасет мрава. Европска унија (ЕУ), изгледа да намерава да штрчи изнад те гомиле – као неко љубазно чудовиште са главом хидре [\[1\]](#).

Именовање Хермана ван Ромпаја (Herman Van Rompuy), белгијског премијера, на положај првог председника ЕУ с пуним радним временом, и британске баронице Катерине Ештон (Catherine Ashton) за шефа њене спољне политике, прошлог четвртка увече, ставља светску улогу Европске уније у руке двеју личности које немају скоро никаквог искуства у међународним пословима на високом нивоу. Та два избора као да противурече оним вишегодишњим аргументима руководиоца ЕУ о важности зрачења европског колективног утицаја на што ефикаснији начин широм света.

У случају леди Ештон, то је био избор последњег тренутка, изазван обзирима политичке равнотеже унутар 27 држава ЕУ. У четвртак до 5 сати поподне, по бриселском времену, она није појма имала да ће бити изабрана. Тај посао је добила превасходно због тога што је Великој Британији била потребна компензација јер је жртвовала председничке амбиције свог ранијег премијера Тонија Блера (Tony Blair), као и због тога што је леди Ештон задобила подршку европских социјалистичких партија, које су тај положај захтевале за неког члана своје политичке фамилије.

Ништа од овог не значи да г. Ван Ромпај и леди Ештон немају талента. Како је приметила Ангела Меркел, немачки канцелар: „Ја сам једна од оних који верују да личности могу урасти у посао [који обављају]“.

Г-ђа Меркел је добар пример за то: кћи лутеранског пастора која је године свог формирања провела у сенци, у Источној Немачкој, а сада влада највећом државом Европе.

Ипак, ова именовања сугеришу да се Европа недовољно брзо прилагођава брзим

Пише: Тони Барбер
недеља, 22 новембар 2009 16:18

променама у међународном систему, које немилосрдно поткопавају њен утицај. Европа није слепа за то – далеко од тога. Када је Хозе Мануел Баросо (José Manuel Barroso), председник Европске комисије, у септембру износио своје политичке смернице, казао је ово:

„Ово је тренутак истине за Европу. Европа мора дати одговор на одлучујуће питање. Да ли желимо да водимо, да уобличујемо, глобализацију на основу наших вредности и наших интереса – или ћемо препустити иницијативу другима и прихватити онакав исход какав они уобличе? Алтернативе су јасне. Треба да се начини јасан избор. Или ће Европљани прихватити да се са овим изазовом заједнички суоче – или ћемо склизнути у правцу ирелеванције.“

Историјска дијагноза Европе је оваква. Између година 1500 и 1900, растућа Европа је доминирала светом, са Шпанијом, Британијом и Француском, које су стицале велике прекоморске империје.

Два светска рата су уништила европску супремацију, која се расцепила између Запада под вођством САД, и Истока под вођством СССР. Ратови су учинили видљивим смртоносни потенцијал европског национализма, и поплочали су пут експерименту грписања разних суверенитета у један збир, што је случај у ЕУ.

Колапс комунизма 1989. пружио је јединствену могућност да се европске поделе заувек покопају. Међутим, данас глобализација гура свет у еру немилосрдне политике Великих сила, у којој Европа мора да дела заједнички, како је устрану не би одгурнули Бразил, Кина, Индија, Русија, САД, итд.

Европски лек за то је Лисабонски уговор, један низ реформи усмерен на јачање њене кохезије и повећавање њеног глобалног утицаја. Међу главним карактеристикама тог уговора је стварање положаја председника који дела у пуном радном времену, који би заменио све неефикаснији систем шестомесечног ротирајућег председништва које деле све чланице ЕУ, као и за именовање „главног“ за спољну политику (foreign policy supremo), са јачим овлашћењима од оних које је имао Хавијер Солана (Javier Solana), који је на том положају био од 1999. године.

Док свет напредује, Европа ризикује да постане ирелевантна

Пише: Тони Барбер
недеља, 22 новембар 2009 16:18

У току разговора о свим тим аранжманима, постало је јасно да је већина влада давала предност некаквом ниско-профилном градитељу консензуса – радије но снажном вођи који одређује политику. Давање овакве предности је сада нашло израза у и избору г. Ван Ромпаја, уместо г. Блера.

Међутим, тешко да је могуће да ће г. Ван Ромпај на равној нози водити разговоре са председницима САД и Кине, Бараком Обамом и Ху Ђинтаом. Не само што му је искуство превише ограничено, него су му и оквири описа посла преуско зацртани, а осим тога мораће и да дели сцену са г. Баросом и леди Ештон.

Што се леди Ештон тиче, она ће у принципу бити у снажнијој позицији. Она ће контролисати буџет од више милијарди евра и имаће више хиљада службеника широм света. Сходно Лисабонском уговору, она ће „водити заједничку спољну и безбедносну политику ЕУ“.

Али, уз њен положај долази и титула потпредседника (Европске) Комисије. У том смислу, биће и околности у којима ће морати да рачуна и на мишљење г. Бароса. Осим тога, опис њеног посла по Лисабонском Уговору крије у себи и ту чињеницу да ће спољна политика и даље бити зависна од једногласности свих 27 влада.

У једној организацији која је као што је ЕУ, толики зависник од компромиса, цењкања и префињене равнотеже моћи, после таквог једног догађаја какав је био сусрет на врху у четвртак увече, никада није лако да се разлучи ко је добитник, а ко губитник.

Неки ће истаћи г. Бароса као најмоћнијег у новом трију вођа ЕУ. Неки ће саветовати да се не потцењује леди Ештон и величина моћи институције која стоји за њом.

Али, можда су стварни добитници владе чланица ЕУ, и транснационалне центрo-леве и центрo-десне групације политичких партија које доминирају Европским парламентом.

Националне вође су одлучиле да изаберу два нова званичника ЕУ који их неће наткрилити и бацити у своју сенку. Њихов избор је био под веома јаким утицајима

Пише: Тони Барбер
недеља, 22 новембар 2009 16:18

захтева партијских групација.

Остатак света сигурно неће превидети ту поруку.

Превод са енглеског: **Василије Клефтакис**

[\[1\]](#) Хидра, из грчке митологије, јесте змијолико чудовиште с много глава и отровним дахом, против којег се борио Херкул и једва га победио (уз помоћ свог рођака Јолаоса). Како је коју главу одсецао, ницала би друга, али Јолаос је – да би то спречио – везивао вратове, пошто јој је последња глава била неуништива, Херкул је бацио на њу велику стену и тако је уништио. (Прим. прев.)